

BORRPROVER I GÖTGATAN

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fornlämning L2015:7789 (RAÄ Stockholm 103:1), i Götgatan inom fastigheterna Södermalm 7:87 och 8:1, Stockholms stad.

JAN KOCKUM

Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3299

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

OMSLAGSBILD: Utsnitt ur Generalstabens karta över de centrala delarna av Stockholm från 1930-1933. Upphov Hanzon, Nils Pählman A.E.

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003
Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

© Arkeologikonsult 2019

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

BORRPROVER I GÖTGATAN

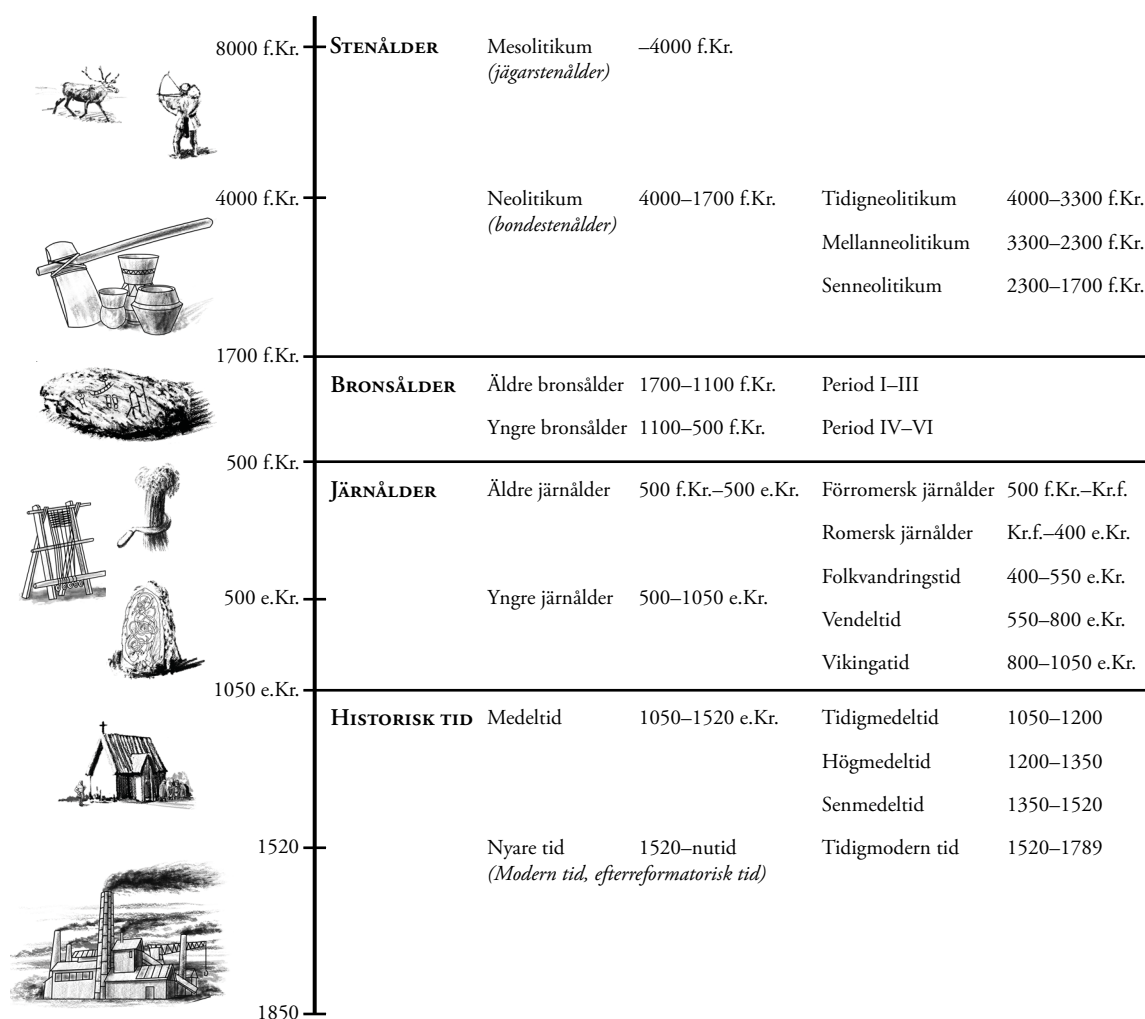
Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fornlämning L2015:7789 (RAÄ Stockholm 103:1), i Götgatan inom fastigheterna Södermalm 7:87 och 8:1, Stockholms stad.

JAN KOCKUM

Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3299

ARKEOLOGISK PERIODINDELNING

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, t.ex. fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING.....	7
BAKGRUND.....	7
GENOMFÖRANDE	8
RESULTAT	9
SLUTSATS.....	10
REFERENSER	10
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	12

Figur 1. Punkterna markerar borrvprovernas placering på Fastighetskartan i skala 1:5 000. Översikt i skala 1:150 000.

SAMMANFATTNING

Efter beslut av Länsstyrelsen i Stockholm utförde Arkeologikonsult en arkeologisk schaktningsövervakning vid borrhningar för miljöprovtagning i Götgatan, fastigheterna Södermalm 7:87 och 8:1, Stockholm stad. Området ingår i fornlämningen L2015:7789 Stockholms stadslager (RAÄ Stockholm 103:1).

Vid schaktningsövervakningen påträffades inget av arkeologiskt intresse. Proverna bestod främst av blandade påförda massor.

BAKGRUND

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning i Götgatan inom fastigheterna Södermalm 7:87 och 8:1, Stockholms stad, Uppland (Lst dnr 431-35358-2019). Anledningen var att Region Stockholm önskade utföra miljöprovtagning i form av skruvprovtagning med borrhbandvagn inför upprustning av södra Götgatan. Detta område sammanfaller i norr med delar av L2015:7789 och till detta område planerades för fem provpunkter med ett djup av cirka

2–3 m under befintlig marknivå. En av provpunkterna var i nära anslutning till tidigare kända lämningar efter äldre bebyggelse. Inför borrhningen hade Tyréns, vilka utförde provtagningen, prioriterat bort två av provpunkterna.

L2015:7789 är enligt Kulturmiljuregistret (KMR) ett område med kulturlager inlagt från 1650-tals karta. Inom området kan väntas kulturlager från medeltid till 1600-tal.

GENOMFÖRANDE

Fältarbetet utfördes av en arkeolog, natten mellan den 26–27 september 2019. Till provborrningen användes en borrhandsvagn. Provpunkterna var utsatta i förväg och markerade på karta bifogad i beslutet.

Av de fem planerade provpunkterna provborrades tre, i beslutet numrerade 19T16 (i Björns trädgård), 19T02 (strax norr om hörnet mellan Götgatan och

Kocksgatan) samt 19T03 (strax norr om hörnet mellan Götgatan och Åsögatan) (figur 2). Borrning utfördes i omgångar om 1 m, varefter borrhölen drogs upp och besiktigades av arkeolog från Arkeologikonsult och prov togs av miljöprovtagare från Tyréns. Denna process upprepades med förlängning av borrhölen till dess att önskat provtagningsdjup uppnått.

Figur 2. Karta över undersökningsområdet med punkterna för geoborrningarna markerade på Fastighetskartan i skala 1:2 000.

RESULTAT

Undersökningen omfattade tre borrhövrer längs en sträcka om cirka 175 m. Av de tre borrhövrerna förväntades den nordligaste, 19T02, vara den som med störst sannolikhet skulle uppvisa arkeologisk stratigrafi.

Provrnr 19T16

Borrningen utfördes i den västra delen av Björns trädgård och grässlätten mellan gångytan längs med Götgatan och lägre liggande rekreatiönsytö (figur 3). Borrprovet uppvisade endast blandade, det vill säga påförda, massor.

Provrnummer 19T16 bestod av:

- 0–1 m mörkbrun humös torr sand, mycket lös (Figur 4).
- 1–2 m blålera med inslag av sand och kalk.
- 2–3 m gråbrun sandig lera och blålera.
- 3–4 m brun sand och småsten.

Sannolikt har borrhövrer tagits i kanten av nedgrävningen för tunnelbanan.

Figur 3. Provrborring i den västra delen av Björns trädgård (19T16).

Provnr 19T02

Borrningen utfördes i Götgatan, på den västra sidan av körbanan, strax norr om korsningen till Kocksgatan. Borrprovet uppvisade endast blandade, det vill säga påförda, massor.

Prov nummer 19T02 bestod av:

- 0–1 m mörkbrun grov sand och grus.
- 1–2 m mörkbrun grov sand.
- 2–3 m mörkbrun grov sand med inslag av tjärklumpar, från tunnelbanetätning.

Borrprovet har tagits i fyllningen till tunnelbanenedgrävningen.

Provnr 19T03

Borrningen utfördes i Götgatan, ute i körbanan, strax norr om hörnet mellan Götgatan och Åsögatan. Borren stötte på sten på omkring 0,5 m djup och provtagningen avbröts.

Prov nummer 19T03 bestod av:

- 0–0,5 m mörkbrun grov sand och grus.

Vid undersökningen framkom inga stratifierade lager. Samtliga dokumenterade massor kan knytas till återfyllning och bärlager ovan tunnelbanan.

SLUTSATS

Det är fortsatt viktigt att övervaka markingrepp inom Stockholms historiska stadslager, inte minst i dess utkanter där den antikvarisk-topografiska kännedomen är mindre än i de centrala delarna. Den aktuella

schaktningsövervakningen visade dock att de undersökta borrhöjningarna har legat i området för tunnelbanans sträckning eller dess omedelbara närhet, i vilken arkeologiska lämningar inte finns bevarade.

REFERENSER

Kartor

GENERALSTABENS KARTA, 1930
Stockholm stad, Stockholms län
Stockholms stadsarkiv
SE/SSA/Tryckta kartor/Påhlman 1930 års karta
över Stockholm
Upphov: A.E Påhlman och Nils Hanzon

Figur 4. Provboring i den västra delen av Björns trädgård, 0–1 m.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsults projektnr:	3299
Länsstyrelsens diarienummer:	431-3558-2019
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2019-08-07
Uppdragsgivare:	Region Stockholm Företagare
Uppdragsnr i KMR:	201900871
Län:	Stockholm
Landskap:	Södermanland
Kommun:	Stockholm
Socken:	Stockholm
Fastighetsbeteckning:	Södermalm 7:87 och 8:1
Berörda fornlämningar:	L2015:7789 (RAÄ Stockholm 103:1)
Typ av undersökning:	Arkeologisk schaktningsövervakning
Undersökningstid, fältarbete:	26–27 september 2019
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF 99 18 00
Höjdsystem:	RH 2000
Projektledare:	Jan Kockum
Rapportansvarig:	Jan Kockum
Fältpersonal:	Jan Kockum
Planer och layout:	Matilda Nohrstedt
Kvalitetsgranskning:	Johan Blidmo
Fynd	Inga fynd tillvaratogs

Fornminnesregistret (FMIS) stängdes ner 1 januari 2019 och har ersatts av Kulturmiljöregistret (KMR). I denna rapport hänvisas till lämningsnumren i KMR i kartor och text.

Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3299